

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Clausula VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT SEPTIMUM.

*Favor Tertius Bullæ tempore Interdicti.
Possit Ecclesiasticè sepeliri.*

1. **N**ota, hoc Privilegium dari omnibus, qui recipiunt Bullam id enim clare habet ejus tenor, & quidem si non dederint causam Interdicto, vel per ipsos non steterit &c.

2. Nota Secundo, hoc Privilegium esse magnificendum; nam per Jura antiqua solis Clericis conceditur, posse eos sepeliri in Coemeterio, & de jure noviore per *Cap. Alma Mater*, etiam in Ecclesia. At Laicis nullus, quoad sepulturam, conceditur favor, nisi forte in aliquibus festivis diebus Paschatis Resurrectionis, &c. vel pro non denunciatis nominatim, ut fuse agitur in Tractatu de Interdicto. His ergo Laicis, & pari modo omnibus Christi Fidelibus Bullam habentibus conceditur, ut possint in Interdicto Generali locali Ecclesiasticè, sed cum moderata pompa, sepeliri.

3. Si autem quæras, quænam sit hæc moderatio. Respondeo esse illam, (ut habet Corduba apud Ludovicum à Cruce, qua cum cantu, & tribus Campanarum clamoribus Cadaver deferatur, & sepeliatur, apertis Januis Ecclesiæ, sed sine Missa. Addit idem Author. in quodam Commentario Bullæ declarari per Pompam moderatam intelligi moderatam Pompæ, & solennitatis, quæ aliàs fieret juxta qualitatem Defuncti. Verum Ludovicus à Cruce loco cit. concludit, standum esse consuetudini Patriæ, vel Dispositioni Ordinarii, vel si hæc desit, Parochi.

Monitio pro oratione fundenda in usu prædicatorum favorum.

4. **Q**uoties uteris Bullæ favore celebrandi in Privato Oratorio, vel celebrandi ante horam. Quoties idem facis tempore Interdicti, Quoties Missam celebras, vel celebrare facis ante, vel post horam debitam cum concessione dicta Commissarii, Quoties divinis assistis eodem Interdicti tempore, toties aliquas preces Deo pro Unione Principum Christianorum contra Infideles, eorumque contra eosdem Infideles victoria, porrigere teneris. Sufficere autem unum Pater, & Ave,
Tamburinus de Sacramentis.

& ejus omissionem non esse, nisi venialem. alibi b dictum est.

Idem dic, quoties Eucharistiam sumis, modo dicto superius, & quoties ecclesiasticè aliquem ex vi Bullæ tempore Interdicti sepelis, nam in Bulla originali, quam toties citavimus, quamque habes apud Ludovicum à Cruce initio suæ expositionis, hæc monitio de oratione fundenda, ponitur immediate post illos prædictos favores, unde pro omnibus requiri videtur.

*b In Opus.
de Sacr.
Miss. lib. 1.
ca. 4. §. 4.
nu. 41.*

CLAUSULA OCTAVA.

Item, ut durante dicto anno, intra ipsa Regis Hispania Regna (Intellige, ubi promulgatur Bulla) non extra, carnibus de consilio utriusque Medici temporibus jejuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium, vesci, ac pro eorum libitu, ovis, & lacticiis, itaque qui carne comederint, servata in ceteris jejunii Ecclesiastici forma, dicto Jejunio satisfacisse censentur.

Excipiuntur ab Indulto vescendi ovis, & lacticiis, quo ad Quadragesimalia Jejunia tantum, Patriarcha, Primates, Archiepiscopi, & alii Superiores, vel Inferiores Pralati, & qualibet Persona Regularis, & ex Secularibus illi, qui in Præbyteratus ordine constituti sunt, nisi hi fuerint Sexagenarii.

Haftenus clausula Indultum, quod deinde concessit Pralatis, ac Sacerdotibus secularibus vescendi lacticiis Urbanus VIII. ponemus, & exponemus nõ multo post in fine hujus cap. §. 5.

CAPUT OCTAVUM.

Secundum Privilegium circa cibos vetitos.

Hoc Privilegium quoad carnes, tunc quoad lacticia, non posse nos uti extra Regnum, seu Regna ubi non promulgatur Bulla, supra indicavimus, & nunc confirmamus suo in loco, quia nimis id clare apparet in Bullæ tenore. Quare, si tu habens Bullam Panormi, eas Neapolim, ibi hoc Privilegio vescendi prohibitis frui non potes, potes autem, si eas in quamlibet Sicilia Civitatem, ut etiam si adeas Hispaniam, aliaque Regna, in quibus Bullæ Promulgatio conceditur.

Z

§. 1. Possit

§. I.

Posse carnibus vesci de consilio utriusque Medici.

1. **V**T hoc Privilegio fruamur, requiritur Consilium utriusque Medici. Circa quod dubitabis, quid emolumenti affert hoc Privilegium? Nam, vel certus sum, me ob infirmitatem gravem posse comedere carnes, & tunc licite possum illis vesci sine ullius consilio; Quod si sum incertus, & Medicus solus corporalis declaret, me carnibus indigere, etiam possum libere, ut ex se pater: Vel sum certus, vel certus reddor à Medico, me non indigere carnibus, & tunc nullo modo licite illis vesci possum: Vel denique sum in dubio, & dubius est Medicus de mea Indigentia; & tunc probabile putant nonnulli ut alibi a nos diximus, me posse iis vesci, ne scilicet in periculum certum gravis morbi dilabar; quo periculo stante, (ut quando est dubia mea Indigentia, semper stat) certe non obligor (aiunt hi) ad abstinendum à carnibus. Quid ergo emolumenti affert Bulla?

a Lib. 1. In Decal. c. 3. §. 7. V. Ieiunium.

2. Respondeo, Duo emolumenta affert. Primum, quia est alia sententia, & quidem communior, docens, in prædicto dubio esse obediendum Præcepto: Præceptum enim abstinendi à carnibus die vetito, est certum; excusatio autem, ut supponis, est dubia; unde prævalere debet ceteritudo Præcepti: Ideo Põtifex sequentibus hæc communior sententiã, immo etiã sequentibus primam, ne scrupulorum sit locus, concedit per Bullam ejusmodi comestionem.

b Lud. à Cr. de Bull. d. 1. cap. 5. dub. 10.

Secundum, quia (ut habet Bullæ tenor) quæ data est à Pio Quinto, quæque refertur à Ludovico b à Cruce) concedit Summus Põtifex, ut qui in reliquis servat formã jejunii (intelligit si semel tantum comedat ad satietatem &c.) enseatur implere Præceptum, & sic consequatur jejunii meritum, quod certe est magnum Privilegium. Meritum autem dixit improprio, & vulgari modo loquendi, significare volens, prædictos consequi eã satisfactionem ex dispensatione Thesauri Ecclesiæ per Summum Pontificem, quã consequerentur, si sine carnibus jejunarent. Id quod Põtifex in clausula hac, quã præmanibus habet, verbis magis propriis, & manifestis habet, ibi (ut jejuniis satisfacere cõsueatur.)

3. Dubitabis secundo, quid intelligatur nomine utriusque Medici?

Respondeo, quoad Primum, intelligi quemlibet Confessarium, etiam si non sit tuus, quia etiam is Medicus spiritualis est, & quia in foro conscientiarum omnes Confessarii reputantur ut unum quid. Ita Gallegus, c addens satis esse, si id Consilium detur extra Confessionem, non enim Bulla Confessionem actualẽ requirit. Immo idem, & Bardi d docent, satis esse quemlibet Sacerdotem, quamvis non approbatum ab Ordinario ad Confessiones suscipiendas, quia etiam hic potest absolvere à venialibus, & absolute dici potest Confessarius, quidquid in oppositum dicat e Mendo. e

4. Quoad Secundum. Difficultas est. Utrum, sicuti certum est Doctorem in Medicina sufficientem esse, ita quemlibet, nec Doctorem, nec scientiam Medicinæ profitentem, sed hominem, vel etiam mulierem in medicando ægroto expertam?

Respondeo, sufficere, quia nomine Medici non intelligitur ad litteram, qui Doctoratus laurea est insignitus. Nam, si est Doctor, sed tamen mihi constaret, esse inexpertum, nõ sufficeret; esset enim directe contra mentem Pontificis: Intelligitur ergo, qui est peritus; unde recte de hac re sic dixit Henricus. f Si modo Medicus, aut expertus vir explicet, subesse causam. f Henricus lib. 6. c. 10.

5. Dubitabis Tertio. Cũ Prælati omnes, ut etiam omnes Regulares, & Sacerdotes omnes, etiã sæculares, nisi sint Sexagenarii, excipiãtur per Bullã Cruciatæ ab usu Privilegii vescendi lacticiis diebus vetitis, ut mox dicemus latius, possunt ne ii uti hoc Privilegio comedendi carnes ex consilio utriusque Medici?

Respondeo, posse, quia in Summario Latino Bullæ allato à Ludovico à Cruce toties citato, & in Summario vulgari tum Hispanico, tum Italico, quod traditur sumentibus Bullam, non est illa exceptio in Privilegio comedendi carnes, adest vero solum in Privilegio edendi lacticia. Non placet ergo g Mendo nobis contrarius. g Mendo 18. c. 3. b.

6. Dices, at Trullench, h licet nobis favens, affert tamen verba Bullæ latinæ, ubi videtur excludi prædictæ Personæ, etiam ab usu Privilegii circa carnes. h Trullench 1. l. 5. d. 2.

Respondeo. Vidit hunc loquendi modum Bullæ latinæ Bardi, i illumque timuit, unde optat majorem explicationem à Commisario generali, in quo residet potestas translatandi, ut ita dicam, & declarandi Bullam. i Bardi 2. rr. 3. d. 3.

7. Ego Commissarii Generalis majorem explicata-

explicationem optare, nō possum. Quæ enim major Declaratio, quam illa, quæ habetur in dicto Summario latino, & in Translatione Hispanica, & in Italica, quod Summarium Fidelibus datur à distributore Bullarum; & quod cum magna consideratione à Commissario compilatum fuisse, nemo prudens dubitare poterit; at in hoc non est illa restrictio quoad Carnes contra Prælatos, Religiososque & Sacerdotes.

8. Quod si quis dubitet, An Commissarius ejusmodi extensionem facere poterit, dubium evincet ex utroque annorum, quo distribuitur Fidelibus prædictum summarium; id, quod, vel ostendit, Commissarium hac potestate non caruisse ex tenore Concessionis Bullæ, vel ex alio Pontificis novo rescripto, vel saltem eam acquisivisse ex tot annorum consuetudine præscriptam.

9. Dubitabis 4. an hoc Privilegium valeat non modo pro diebus jejuniorum (ut loquitur Bulla Latina) verum etiam pro diebus totius anni, quando non est jejunium, nempe pro diebus feriæ sextæ, & sabbati, ut habet Bulla Italica.

Respondeo, etiam pro diebus totius anni dictis, propter rationem modo ductam à potestate Commissarii potentis Bullam declarare, qui signare id in Bulla Italica declarare proficetur. Adde illud Bullæ Latinæ (pro Diebus jejuniorum, legitime posse extendi ad dies feriæ sextæ, & sabbati, quia à sacris Canonibus hi dies vocantur etiam dies jejunii, licet nō tam rigorosi, ut sunt Quadragesimales. a Bardi id probat ex illa Regula juris in 6. Cui licet, quod est plus, licet, quod est minus. Verum, quia hæc Regula plures patitur limitationes, ut videre est apud Sanchez, ideo nostras rationes videntur esse expeditiores.

10. Dubitabis 5. An dispensatus ad carnes, modo dicto, per Bullam, possit pluries in eodem die carnes comedere? Respondeo, esse valde probabile, posse, nisi à Dispensante restringatur ad aliquas vices tantum; Id quod cum universaliter alibi dixerim, aliaque ad rem addiderim, eadem hic cum molestia repetere non oportet. Memineris tamen, hunc dispensatum per Bullam meritum jejunii habiturum, ut dixi, num. 2. si semel tantum comederit, formam nimirum jejunii in cæteris observans.

§. II.

Posse temporibus jejuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium vesci lacticiis.

1. PRO tribus temporibus datur Privilegiū comedendi lacticia. Primo, pro feriis sextis, & sabbatis cuiuscumque Hebdomadæ. Secundo, pro Vigiliis, & quatuor temporibus. Tertio, pro Quadragesima.

Et quidem pro Quadragesima hoc clare est Privilegium, quia tunc sine Bulla esset à lacticiis abstinendum: In cæteris autem diebus anni est etiam Privilegium, nimirum pro locis illis, ubi est legitima consuetudo non comedendi tunc lacticia: Immo etiam in aliis locis, ubi est consuetudo tunc comedendi lacticia est Privilegium, nam per illud sedantur saltem conscientia timoratorum.

2. Iam vero Dubitabis Primo, An qui habet Bullam, possit vesci lacticiis in jejunio ex voto, ex pœnitentia Sacramentali, & ex Jubilæo?

3. Antequam respondeam, recole, si vejunare debeas ex voto, si ve pœnitentia data à Confessario, si ve ad lucrandum Jubilæum: recole, inquam, esse opinionem probabilem, te tunc posse jejunare comedendo lacticia, nisi tamen, vel expressè, vel ex circumstantiis colligatur, votum, & Pœnitentiam, & conditionem jejunii in Jubilæo fuisse, etiam de abstinentia à lacticiis, ut à alibi à me dictum est. Cujus probabilitatis ratio principalior est, quia Ratio jejunii Ecclesiastici stat 15. §. 6. n. cum lacticiis; quare, nisi aliud expressum in prædictis fuerit, satis jejunium exhibetur, etiam cum lacticiis, quia jam sic ponitur id, quod absolute jejunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem, affirmative; Nam si est probabile, ut etiam habet e Bardi, te satisfacere illis sine Bulla, multo magis cum illa, si tamen aliud expressum non fuit, ut dictum est: nam tunc ad illam non extendit Bulla, quæ solum dispensat in jure communi.

4. Dubitabis Secundo. Minor viginti uno anno qui non jejunat in die VG. Quadragesimæ, potest ne tunc lacticia cum Bulla comedere. Idem quaeritur de aliis non obligatis ad jejunium.

Respondeo posse; quia Privilegium hoc, quo ad lacticinia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem jejunandi.

§. III.

Ovis, & Lacticinis.

1. **Q**uid veniat lacticiniorum nomine, *a Lib. 4. in Decal. c. 5. §. 1. a. n. 19. b Ibidem a. nu. 14.* Quid ovorum *a* alibi dixi, ut item *b* dixi, non intelligi Sanguinem, Medullam, Laridum, Assuntiam, pinguedinem quamcumque licet probabiliter in nostro Sicilia Regno intelligatur Sagimen ex Sue, quod est Laridum Suis liquefactum.

2. Sed hic dubitabis Primo, quid de Sagimine liquefacto ex adipe aliorum animalium, Gallinarum, Anserum Cervorum?

Respondeo, non intelligi, saltem in nostris Regionibus, nomine lacticiniorum; Ratio est, quia fundamentum, unde loco citato diximus, probabile esse, intelligi Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud communi hominum existimatione connumeratur inter lacticinia. At non video, Sagimen aliorum animalium, cum ratum sit, ita connumerari. Quare licet physice eadem sit ratio de hoc, atque de Suillo, non est tamen moraliter, & ita sustinet Bardi *e Bard. p. 2. tr. 3. c. 3. n. 15. & 16.* ipse citat, qui fortasse pro nostris Regionibus contrarii non essent nostrae sententiae.

3. Dubitabis Secundo de Ovis, quae vocamus, & certe sunt nonnata.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticinia, non vero racemum, unde ea pendunt, quia illa sunt eadem substantia ac Ova, hic est ipsissima Caro. Pater Bardi refugit numerare inter lacticinia Ovicula illa instar acini, quae dicto racemo sunt affixa, quia adhuc, inquit, retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam Ovi conversa. Sed profecto sapor, color, aliaque omnia ostendunt, ea non esse sanguinem, sed jam concreta in substantiam ovi.

§. IV.

Excipiuntur Patriarcha &c. ab indulto lacticiniorum.

1. **I**n Jejunis Quadragesimalibus vesci lacticinis non possunt cum Bulla hac

communi, quam nunc explicamus (nam cum alia, §. 5. dicemus) Primo Prælati. Secundo, quævis persona Regularis, Tertio omnes præsbyteri sæculares, excipe nisi prædicti fuerint Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam certe possunt in Sextis Feriis, & Sabbatis, & in Jejunis Vigiliarum, & Quatuor Temporibus, quæ non incidant in Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadragesimæ Jejunia excipit.

3. Dictum item est (in Jejunis) nam de Dominicis Quadragesimæ, quando non Jejunatur, dicam mox à num. 14. Verum dicuramus de tribus prædictis Classibus personarum separatim.

Omnes Prælati.

4. **I** sunt primo Patriarchæ, primates, Archiepiscopi, Episcopi. Secundo, alii Prælati inferiores, ut Abbates, Generales Religionum, provinciales, Superiores Locales ordinarii, hi enim omnes sunt Prælati, id est habentes Jurisdictionem ordinariam, eamque spiritualem.

Inter Episcopos (sub quo nomine intellige in posterum omnes primi generis) & inter Prælatos Inferiores, est unum discrimen: nam hi Inferiores renunciata Prælatu, vel finito ejus tempore, cum non sint amplius Prælati, nec aliquid ejus Dignitati habeant, ut supponimus, non excluduntur tunc, ab hoc Indulto, nisi sint Religiosi. At Episcopi, renuntiato Episcopatu, quia semper remanent in Dignitate Episcopali, semper excluduntur.

5. Dubitabis porro hic primo. Episcopus solum electus, sed nondum confirmatus à Pontifice, excluditur ne? Respondeo. Non excluditur: quia nondum vere est Episcopus.

6. Quid si sit confirmatus, sed nondum consecratus? Respondeo, excluditur: quia vere tunc acquisivit potestatem Episcopalem exercendi Jurisdictionem temporalem, & spiritualem; Unde potest censuras ferre, approbare Confessarios, Indulgentias concedere &c.

Dico (potest) nam cæterum, ut actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus. quod recte notat *d Azorius*.

7. Dubitabis Secundo. Cardinales excluduntur ne ab hoc Indulto vescendi lacticinis, si forte legitime Bullam sumant? Respondeo.

deo. Non excluduntur, si solum sunt Cardina es quia hi in exclusione non nominantur. Ar, si sint, vel Episcopi, vel Religiosi, sine excluduntur, non ratione Cardinalatus, sed ratione Prælatuæ, vel professionis Regularis. Ita a Gallegus.

a Galleg.
Clav. 7.
dub. 54.

Quævis Persona Regularis.

3. Hoc est, omnes, qui professionem Religiosam emisserunt per sua vota: Hinc excluduntur ab hoc Indulto Religiosi, etiam Laici, etiam Moniales, etiam Conversæ, etiam Scholares ex votis biennii Societatis Iesu, quia omnes sunt vere Religiosi.

Contra, non excluduntur Novitii, vel Tertiariæ (*Monache di Casa*) nec Tertiarii, nec puri Heremita, nec Scholares Societatis, si fuerint legitime dimissi, quia omnes hi non sunt vere Religiosi, ut notat Trullench. b

b Trullen.
l. 1. §. 4.
dub. 5.
aliquæ.

9. Inquires de Religiosis Ordinum militarium. Respondeo. Hi includuntur à Bulla, quoad hoc privilegium vescendi lacticiis, nam non solum Equites S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, alique similes, de quibus est controversia, an sint Religiosi; verum etiam equites Hierosolymitani, quos Melitenses appellamus, hoc privilegium vescendi lacticiis participant, si Bullam legitime sumant, ut patet in Summario Bullæ vulgari, quod Fidelibus distribuitur.

10. Subinquires, Sacerdotes horum Ordinū Militarium includuntur ne in hoc privilegio. Ratio dubitandi est, quia Pontifex paulo post excludit ab hoc privilegio omnes Sacerdotes; unde videtur excludere, etiam hos Sacerdotes militares; & ex alia parte idem Pontifex includit in hoc privilegio omnes militares; at hi, quamvis Sacerdotes, ex ordine Militari sunt.

Respondeo. Certant hæc in re Bardi, & Mendo, locis citatis, & Bardi quidem illos excludit, quia sunt Sacerdotes; Mendo autem includit, quia sunt Militares. Componamus nos breviter litem, affirmando utramque sententiam esse probabilem, quia utraque expositio probabiliter cadit in verba Pontificis.

11. Subinquires iterum, Regulares Ordinū Militarium possunt ne uti hoc eodem privilegio. Respondeo; Possent, docet Mendo, affertens Basilium, & Alphonsum restantem, talē esse praxim. Ratio est, quia Pontifex includit in hoc privilegio omnes, qui sunt Ordinis

Militaris. Ita etiam tenet Gallegus, & atque c Galleg. hanc doctrinam practicari in Conventu S. Clav. 6. Mariæ del Monte Ordinis Militaris S. Ioan. dub. 8. nis in Diocesi Toletana.

12. Subinquires Tertio. Quid, si quis ex Ordine Militari sit Episcopus. Respondeo. Uti non posse hoc privilegio, tandem concludit Mendo; d & colligitur ex iis, quæ dicemus d Mend. d. §. 5. ex eo, nimirum, quod prævalet Dignitas Episcopalis. Id tamen cum sit raræ praxis, vide apud citatum Mendo.

Omnes Præsbyteri Saculares.

13. Præsbyteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

14. Porro, quia in tenore Bullæ dicitur (in Ieiuniis Quadragesimalibus) ideo, rum de dictis Præsbyteris, tum de Prælati, Regularibusque supradictis Dubitabis, An in diebus Quadragesimæ, in quibus non jejunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticiis?

Respondeo. Concedit Mendo, non solum cum Bulla, sed etiam sine illa, prædictos, immo Fideles omnes posse uti lacticiis in Dominicis prædictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit e Diana præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romæ mandavit, ut hæc opinio deleteretur à Ref. 46. quodam libro.

15. At, quoad prius dictum, id est cum Bulla, puto, illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse prædictos omnes diebus Dominicis Quadragesimæ vesci lacticiis. Ita sustinet Trullench, Ludovicus à Cruce, Gallegus, Villalobos, Diana, & Bardi eos, aliosque citat Bard. p. 2. sra. 3. probabile, non posse, ut tenet Henrique Rodrique aliiq. apud eundem.

16. Ratio prioris probabilitatis est, quia, Bulla latina Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedi lacticia cum Bulla in omnibus temporibus, & Ieiuniis extra Quadragesimalia jejunia tantum, Subsumo. Sed Dominicae non sunt jejunia Quadragesimalia, tunc enim non jejunatur, ergo &c.

17. Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari translata ex Latino dicitur, prædictos

non posse cum Bulla comedere lactinia, quo ad dies Quadragesimæ. Subtumo. Sed Dominicæ prædictæ, licet non sint Jejunia, id est, non sint dies, in quibus jejunatur, sunt tamen dies Quadragesimæ. Ergo, &c.

18. Huic autem rationi respondere potest Prior sententia, asserens, magis standum esse latinæ Bullæ originali, quam vulgari in hoc casu, ubi non est Declaratio, sed dispositio pertinens ad substantiam Concessionis, excedens potestatem Commissarii. Quare vulgaris est explicanda juxta sensum Latinæ, atque adeo per dies Quadragesimæ intellexisse Commissarium solos dies Jejuniorum, qui sunt in Quadragesima, non vero dies Dominicos, & quidem merito: nam dies Dominici sunt ultra dies Quadragesima, qui dies proprie sunt Quadragesima.

Nisi Sexagenarii sint. Vbi de Pueris aliisque non obligatis ad Jejunium Ecclesiasticum.

19. **P**RÆdicti, Episcopi, Regulares, Præsbyterique sæculares, si sint sexagenarii, possunt lactiniis frui cum Bulla.

Sed Inquires Primò. Quinam sunt Sexagenarii? qui jam attigerunt Sexagesimum annum, necdum compleverunt, an, qui jam compleverunt? Breviter, Annus Sexagesimus ad hunc effectum, debet ac esse completus, an satis est incompletus?

Respondeo. Ego, quamvis sciam, ex Doctoribus citatis aliquos requirere completum, aliquos esse contentos incepto, puto tamen cum his posterioribus, satis esse inceptum, atque adeò sufficere, si quis attigerit Sexagesimum. Non me movent rationes, quæ afferuntur à prædictis. Respondere enim illis facile quis posset, sed ipsa verba Pontificis, non enim Pontifex in nostra Bulla utitur illo modo loquendi (*Concedo hoc Privilegium illis, qui Sexaginta annos habent*) qui modus loquendi variè in utramque partem explicari posset, sed dicit: *Concedo hoc Privilegium illis, qui sunt Sexagenarii*. At, qui attigit Sexaginta annos, licet non compleverit, dicitur, & est Sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur Octogenarii, Centenarii etiam ii, qui octoginta, centum attigerunt. Sexagenarius enim proprie, & latine dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non verò qui jam egit, illosque complevit. Hæc est mea ratio. Adde, ereditibile valde esse,

Pontificem voluisse indulgere prædictis, atque hoc Privilegium concedere, quando ex recepta jam consuetudine non obligantur amplius ad Jejunium Ecclesiasticum; Sed jam ex probabilissima opinione hi sunt illi, qui solum attigerunt Sexagesimum. Ergo, &c.

20. Inquires Secundò. Qui non obligantur ad Jejunium, quales sunt pueri, puellæque usque ad vigesimum primum annum completum, & pauperes mendici, qui non habent cibum sufficientem, quo refectioem semel facere possint, ut etiam Artifices, qui artibus laboriosis vacant, possunt ne iis diebus, quibus non jejunant, comedere legitime lactinia cum Bulla?

Respondeo, Possè. Id quod b supra universaliter dixisse me, memini. Ratio autem est eadem ibidem dicta, quia Bulla absolute id concedit, & non sub conditione jejunandi.

21. Subinquires per hanc occasionem. Pueri, qui nondum septimum attigerunt annum, indigent ne Bulla ad comedenda lactinia?

Respondeo, Certum est non indigere, etiam ad comedendas carnes, si non sint rationis capaces, sive ante, sive post septennium, quia puer rationis impotens, vel non est subditus legibus, vel ab ipsis excusatur; Certum est item, indigere post septennium, si sint rationis capaces, quia jam sunt subditi legibus, ut alibi à nobis dictum est.

Quæstio igitur solum superest de raro casu, quo puer ante septennium sit certo rationis capax. De quo dico esse probabile, d non posse sine Bulla vesci lactiniis, & item esse probabile, posse. Ratio, quod non possit, est, quia omnis, qui ratione utitur, subditur legibus. Quod vero possit, est, quia Ecclesia, nisi quid amplius explicet, solum dirigere præsumitur suas leges ad eos, qui communiter sunt in ætate, in qua solet esse plena discretio, id est, post septennium, non vero pro casu raro, & per accidens ante septennium.

22. Quid si dubium sit, an usu rationis puer polleat? Respondeo. Tunc, e ante septennium, ne illum obliges ad prædicta Præcepta Ecclesiastica custodienda, quia possidet tunc ætas Infantilis, quæ libera est, vel excusatur à præceptorum ligamine, ac propterea non est à superveniente dubio liganda. At, in septennio, vel post septennium, illum obliga, quia tunc

a Vterque Sanchez, qd alii multi apud Land. de Prac. Eccl. tr. 5. d. 17.

b Supra 2. nu. 4.

c In app. de Comm. ca. 4. §. 2. à nu. 7. d. Malin. p. 10. Sanchez. de 52. nu. 1. A. P. qual. de juv. det. 50. nu. 2. 5.

e Malin. p. 10. d. 1.

a Castrop.
tom. 1. dif.
1. de leg. p.
24. §. 3.
nu. 3.
b Sanch. l.
6. Sum. c.
16. nu. 7.

tunc ex communiter contingentibus præsumitur, ratione uti. Ita universaliter a Castrop. Quæ sententia cum certè sit, saltem tutior, est a nobis amplectenda, quam etiam docet in simili Sanch. b

§. V.

De Privilegio edendi lacticia concessa ab Urbano VIII. aliquibus ex prædictis exceptis.

1. **V**Rbanus VIII. Episcopis, & Presbyteris secularibus, qui sunt exclusi ab Indulto lacticiniorum per Bullam communem, illud concessit iisdem (non verò Religiosis) in hunc tenorem.

Venerabilibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis inferioribus Prælatibus, nec non Presbyteris secularibus dumtaxat, ut Quadragesimali tempore (hebdomada tamen majore excepta) ovis similiter, ac lacticiis, pro eorum libitu, uti, & vesci, indulgemus, data elemosyna per Commissarium Generalem taxanda.

2. Porro circa hanc Bullam (quam vocate solemus Bullam parvam, vel Bullam lacticiniorum) multa essent inquirenda, sed, quia hæc est extensio Bullæ Cruciatæ, ea, quæ superius diximus, hic etiam dicta esse censendum est. Solum igitur aliqua ipsius propria sunt hic proferenda, Quare.

§. Inquires Primò. Quanta elemosyna eroganda est pro hac Bulla? Respondeo. Commissarius Generalis sequentem taxam constituit. Memineris autem Realem esse unum talentum moderatè Siculæ, grana quatuor, & ejudem grani partem quartam.

Pro Episcopis, & c. & Abbatibus Reales 24

Pro Dignitatibus Canonicalibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum Reales 8.

Pro illis, qui gaudent Portionibus, vel Portionum medietatibus, & pro Beneficiariis curam habentibus animarum, vel non habentibus, quorum redditus annuus sit scutorum trecentorum, Reales sex.

Pro habentibus Beneficium, Capellaniam, vel Portionem, quorum redditus annuus non minus sit, quam scutorum trecentorum Reales sex.

Pro Clericis, & Presbyteris secularibus Reales duos.

4. Inquires Secundò. Virtute hujus Bullæ,

quam quis hic recipit, uti ne potest lacticiis extra regnum, & c. Respondeo e nequaquam, nam hæc Bulla cum sit extensio prioris, seu communis Bullæ, intelligitur cum eadem limitatione, qua illa est.

Inquires Tertio. Quando hic excipitur Hebdomada major, excipitur ne etiam Dominica Palmarum: Respondeo. Excipitur. Unde, ex vi hujus parvæ Bullæ, non possunt prædicti lacticiis vesci ea Dominica. Nam cum qualibet Hebdomada constet septem diebus manifestum est, Dominicam includi in hebdomada. Dixi (ex vi hujus parvæ Bullæ) nam, quia probabile est, cum Bulla communi licite posse comedi lacticia à prædictis Personis exceptis, in Dominicis Quadragesimæ, ut supra diximus §. 4. nu. 15. Ideo qui ex dictis personis illam communem habet, poterit & ex vi illius Bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum.

6. Inquires Quarto. De quorum bonorum reditu intelligitur, quando, in taxa, bonorum, annuorum, fit mentio? Respondeo, bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, bonorum, quæ quis habet ab Ecclesia, seu ratione beneficii Ecclesiastici, deductis oneribus, quæ fortè sint in illo beneficio. Quare si quis habeat bona Patrimonialia, vel propria industria conquistata, quantumvis pingua, si tamen id, quod habet ratione beneficii, Portionis, Pensionis, & c. non accedat ad redditum annuum in prædicta taxa definitum eam majorem elemosynam dare pro hac parva Bulla non obligabitur.

7. Inquires Quintò. Si Episcopi, Abbates, ut item Dignitates Canonicales, pro quibus non fit mentio quantitaris bonorum Ecclesiasticorum, pauca habeant, hoc est, habeant bona Ecclesiastica non pertinentia ad annum redditum scutorum trecentorum, obligantur ne taxam 25. vel 8. Realium contribuere pro hac Bulla?

Respondeo. Obligantur, quia dum Commissarius taxavit elemosynam pro his, non respexit ad redditus, sed solum ad Dignitatem. Addit & Gallegus, hos obligari ad prædictam taxam, etiam si nihil habeant.

8. Inquires Sextò. Coadjutor V. G. Canonici, vel cujuscumque Beneficiarii venit nomine Canonici, vel Beneficiarii, ita ut debeat dare elemosynam constitutam pro illis, quorum est Coadjutor?

Respondeo. Nequaquam quia Coadjutor

e Galleg.
claus. 6.
du. 53.

d Gallo. l. e.
dub. 55.
Trull. in
Appen. n.
12.

e Galleg.
ib. d. 56.
Trull. ibid.
num. 13.

f Trullen.
in exp. sit.
hujus Bul.
parva n.
14.

g Gall.
claus. 6.
d. 57.

non est vere Canonicus, vel Beneficiarius, habet enim solum Jus ad rem non in re, ut notat Trullench. loc. cit. num. ult. lege id latius apud Gallegum, *a* qui id confirmat ex Suario, docente, Coadjutorem vivente Proprietario, non esse Canonicum, licet habeat locum in stallis, & vocem in Capitulo, absente Proprietario.

a Galleg. ib. dub. 58.
b Bardi. p. 2. tr. 3. ca. 2. sec. 8. num. 131.
 9. Inquires Septimò. An qui vult frui Indulto hujus Bullæ Lacticiniorum, debeat etiam sumere Bullam communem? Respondeo, nequaquam; *b* quia id non requirit tenor Bullæ: & meritò, hæc enim non dependet necessario ab illa communi; sed est nova declaratio, seu potius nova extensio, novumque privilegium.

c Trull. l. c. num. 9.
 10. Inquires Octavo. Prælati Superiores, V. G. Episcopi, si fuerint assumpti ad Episcopatum ex Religione, gaudent ne Privilegio Lacticiniorum hujus parvæ Bullæ? Ratio dubitandi est, quia ejusmodi Episcopus, quæ Episcopus est, videtur gaudere hoc privilegio, at, quæ Religiosus non videtur; quæ igitur qualitas ex his prævalebit? Respondeo cum Trullench, prævalere qualitatem Episcopatus, atque adeò frui hac Bulla posse, quia dignius debet ad se trahere minus dignum. Confirmatur; quia licet, qui assumptus est ad Episcopatum à statu Religioso secum ferat Vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quæ sunt de essentia status Regularis, tamen non fert obligationes ad cæteras observantias Regulares, quia illæ sunt pro statu, quo vivunt in Religione, ut signate non ferre has obligationes & abstinentias Regulæ docet Sanch. *d*

d Sanch. l. 6. Sum. c. 6. num. 15.
 Immo etiam si Religiosi Sancti Francisci de Paula habeant pro voto abstinentiam à Carnibus, & Lacticiniis, qui tamen ex illis assumuntur ad Episcopatum, ut etiam si quis ex iisdem ejiciatur à Religione per legitimam ejectionem, illo voto non obstringuntur quia illud votum tamen sit de essentia hujus Religionis, est tamen solum pro statu, quo ibi vivunt. Ita discunt *e* Bardi. Quoniam igitur Episcopus extra Religionem vivit non tenetur ex vi Religionis abstinere ab illis cibis, à quibus debent abstinere in Religione, & consequenter Bulla hæc parva ei prodesse poterit, &c.

e Bardi. l. c. sect. 10. nu. 132.
 11. Cardinalis autem non Episcopus, qui sit presbyter à Religione ad Cardinalatum assumptus, non poterit hac Lacticiniorum

Bulla gaudere, quia ex una parte Religioso nulla sit concessio in hac Bulla; & ex alia nulla in eadem sit concessio meræ Dignitati Cardinalatus, ut patet ex tenore Bullæ. Quod si ejusmodi Cardinalis sit Episcopus, tunc non est mirum, posse gaudere; quia cuicumque Episcopo hæc parva Bulla conceditur.

12. Denique Episcopi, sive Regulares, sive Sæculares, si sint mere Titulares, quia scilicet renuntiaverunt Jurisdictioni Episcopali, gaudere possunt hoc Indulto, quia adhuc retinent dignitatem Episcopalem. At vero si fortè sint degradati, non gaudebunt, quia per Actualem degradationem amittunt omnia privilegia Si quis autem renuntiavit, tum Jurisdictioni, tum Dignitati, non posse gaudere putat *f* Bardi; quia tunc jam caret omni dignitate. Sed mihi difficilis est hæc Decisio, quia cum in eo semper remaneat Character Episcopalis, nunquam poterit se dignitate Episcopali spoliare.

f Bardi. l. c. sect. 8. num. 111.
 13. Inquires Nono. Quando dicemus infra, in communi Bulla debere scribi nomen ejus, qui illam sumit, eamque debere apud se retinere eo modo, quo ibidem explicabitur, id ne etiam est necessarium in hac parva Bulla? Respondeo, non esse simpliciter necessarium, docet Trullench, *g* quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab ejus Declaratore Commis-

g Trull. l. c. nu. 3.
 sio requiritur.

CLAUSULA NONA.

Item Prædicti Bullam sumentes, qui, diebus Ieiunio non suppositis, ad implorandum Divinum Auxilium pro Vnione, & Victoria prædictis, voluntarium Ieiunium, vel, si Ieiunare impediti legitime fuerint, aliud opus pium, arbitrio eorum Confessarii, vel Parochi, assumpserint, & simul pro Vnione, & Victoria prædictis preces sulerint, toties id fecerint, dicto anno durante, quindecim anni, & totidem quadragena de injunctis eis, & quomodolibet debitis penitentibus misericorditer in Domino relaxentur; & in super omnium precum, elemosynarum, Peregrinationum, etiam Hierosolyma, & aliorum honorum, qua in universali militante Ecclesia, & singulis ejus membris sunt, participes reddantur.

CAPUT